

پیام معنادار ایران با نشانه گرفتن نبض فناوری و انرژی تل آویو

در دهان امروز، فناوری‌های نوین و اقتصاد دانش‌بنیان بیش از هر زمان دیگری به ستون‌های اصلی قدرت ملی بدل شده‌اند. از قلب سلیکون‌ولی تا راه‌روهای وزارت دفاع آمریکا، جنگس آینده، جنگ چیب‌ها، الگوریتم‌ها و داده‌هاست، اما خاورمیانه هم از این قاعده مستثنی نیست. اسرائیل طی چند دهه گذشته کوشیده است مزیت نسبی‌اش را نه تنها در لجستیک و امنیت، بلکه در فناوری‌های پیشرفته و صنایع زیرساختی ایجاد کند. حالا ایران در جنگ ۱۲ روزه، در پاسخ به تجاوز این رژیم به برخی مواضع اقتصادی و غیرنظامی، دکترین خود را با چالش کشیدن قلب اقتصاد دانش پایه تل آویو با استفاده از ظرفیت موشک‌های نقطه‌زن و توان سایبری خود باظراحی کرد.

نمونه عینی این راه‌برد، حمله به نقاطی است که نماد و موتور اقتصاد فناوریانه اسرائیل محسوب می‌شوند. مؤسسه علوم وایزمن، دانشگاهی که شاید بیشتر از هر مرکز دیگری، برند علمی اسرائیل را در عرصه بین‌المللی تعریف کرده، یکی از این اهداف بود. این موسسه که در سال ۱۴۰۱،۹۳۴ سال پیش از تأسیس رسمی اسرائیل پایه‌گذاری شد، حالا میزبان بیش از ۳ هزار و ۸۰۰ پژوهشگر، دانشجوی دکتری و کارکنان علمی است. وایزمن با جایگاه دوم جهانی در رتبه‌بندی نیچر ایندکس و سهمی بزرگ در تولید مقالات برنقل و ثبت اختراعات، قلب نوآوری اسرائیل به شمار می‌رود. شبکه برنامه‌های بین‌رشته‌ای آن، از ریاضیات و فیزیک تا بیوشیمی و زیست‌فناوری را در بر می‌گیرد؛ حوزه‌هایی که زیرساخت‌های آینده را می‌سازند. پاسخ موشکی اخیر به رخوت، زنگ خطری بود که نشان می‌دهد ایران، فناوری اسرائیل را نه فقط ابزار مزیت نرم‌افزاری، بلکه پاشنه آشیل آن می‌داند. مؤسسه‌ای که حییم وایزمن، نخستین رئیس‌جمهور اسرائیل سنگ‌بنایش را گذاشت، عملاً به هدفی مشروع در توازن وحشت بدل شد.

در کنار این بُعد علمی، بخش انرژی و زیرساخت‌های صنایع سنگین هم در دستور کار ایران بوده‌اند. پالایشگاه حیفا، شاید به لحاظ نمادین و استراتژیک مهم‌ترین هدف این حملات بود. این مرکز که از دهه‌های آغازین قرن بیستم به تدریج توسعه یافته، امروز سالانه حدود ۱/۳ میلیون تن نفت خام را پالایش می‌کند و حلقه حیاتی تأمین سوخت داخلی اسرائیل و صادرات فرآورده‌های نفتی به شرق مدیترانه است. تأمین امنیت پالایشگاه حیفا نه‌تنها جنبه اقتصادی بلکه حیثیتی دار؛ جایی که برای تل آویو، تضمین امنیت انرژی مترادف با تداوم امنیت ملی است. اینکه یک مرکز چنین حساس در شعاع موشک‌های دقیق ایرانی قرار گرفته، حامل پیامی استراتژیک به تصمیم‌سازان اسرائیلی است. هیچ حوزه امنی برای زیرساخت‌های کلیدی این رژیم وجود ندارد، در صورتی که توقف عملیات، از سوی رژیم اشغالگر نقض شود، دیگر تنها محدود به پالایشگاه حیفا نخواهد بود. نتجیره منابع نفت و گاز اسرائیل که از اکتشاف گرفته تا پالایش، لجستیک و توزیع را شامل می‌شود، همگی در تیررس تهدیدات ترکیبی ایران قرار دارد. گروه باران، شرکتی که از سال ۱۹۵۸ بخش مهمی از پالایش نفت اسرائیل را بر عهده دار، به همراه دلیک، خوشه صنعتی عظیمی که از تجارت انرژی و پروژه‌های زیرساختی تا واردات خودرو و خدمات مالی گسترده است، همگی نشان‌دهنده آن هستند که انرژی در اسرائیل فقط الکتریسیته اقتصادی نیست، بستری برای تأمین مالی و ایجاد عمق راهبردی در مناسبات دیپلماتیک منطقه‌ای و کریدوری است. دلیک، که کشورهای اتحادیه اروپا و آمریکا چین و ژاقتسنا هم عملیات دار، به خوبی اهمیت پیوستگی انرژی و زیرساخت‌های اسرائیل را در سطح بین‌المللی نشان می‌دهد. گروه زیرساخت‌های چنین شرکتی آسیب‌پذیر شود، اثر آن نه‌تنها در توازن بازارهای داخلی بلکه در اعتبار سرمایه‌گذاری‌های فرامرزی تل آویو هم بازتاب می‌یابد.

همچنین شرکت‌هایی مانند اسرامکو، بازیگر کلیدی در اکتشاف و استخراج نفت و گاز و باز آویل کمپانی که با شبکه ۲۶۰ جایگاه پمپ بنزین بزرگ‌ترین عرضه‌کننده سوخت کشور است، نشان‌های دیگری هستند که امنیت انرژی اسرائیل را به شدت وابسته و شکننده کرده‌اند. جالب اینکه بسیاری از این شرکت‌ها، سهامی عام هستند و در بورس‌های تل آویو، نیویورک و حتی لندن معامله می‌شوند. همین موضوع آسیب‌پذیری دیگری را ایجاد می‌کند. هر حمله مؤثر می‌تواند نه تنها ظرفیت عملیاتی این شرکت‌ها، بلکه ارزش بازار و اعتبار برنشان را متزلزل کند.

در سن‌زمینه این تهدیدات، تغییر تدریجی رفتار فعالان اقتصادی و فناوری هم قابل مشاهده است. طی ماه‌های گذشته موج مهاجرت نیروهای متخصص فناوری اطلاعات و امنیت سایبری اسرائیل به اروپا، به‌ویژه برتغال شد گرفته و این خروج خاموش سرمایه انسانی، بیش از هر چیز نشانه بحران اعتماد به توان دولت اسرائیل در مدیریت مخاطرات زیرساختی است. به زبان ساده‌تر، وقتی مراکز تحقیقاتی رده‌اوال و صنایع انرژی هدف‌گیری می‌شوند، استعدادها و سرمایه‌ها مسیری‌های نر م‌تری را برمی‌گزینند.

در این میان، پرسش اصلی این است که چسرا ایران چنین راهبردی را در دستور کار خود قرار داده است؟ پاسخ ساده است. در موازنه بره‌زینه درگیری‌های مستقیم نظامی و هدف‌گیری برخی نقاط اقتصادی از سوی دشمن، نقطه‌زنی زیرساخت‌های انرژی و فناوری می‌تواند ضربه‌ای بازدارنده و به مراتب کم‌هزینه‌تر به اقتصاد اسرائیل وارد کند. در واقع، حمله به پالایشگاه حیفا یا مؤسسه علوم وایزمن، فراتر از تخریب فیزیکی، سیگنال بی‌اعتمادی به سرمایه‌گذاران و بی‌ثباتی اقتصادی ارسال می‌کند. برای اقتصادی که نزدیک به ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی‌اش به فناوری‌های پیشرفته و استارت‌آپ‌ها گره خورده، چنین نشانه‌هایی می‌تواند خسارتی دیرپا داشته باشد.

در کنار اینها، نباید از چشم دور داشت که ضربه به نمادهای دانشی و اقتصادی، به‌ویژه مؤسسه وایزمن، تلاشی حساب‌شده برای تخریب قدرت نرم اسرائیل است. وایزمن نه‌فقط یک مرکز دانشگاهی، بلکه موتور نمادین هویت دانشی و فناوریانه این رژیم محسوب می‌شود. همان‌طور که پالایشگاه حیفا هم، نماد انرژی این رژیم است. ایران این‌ دو جبهه را هم‌زمان هدف قرار داده است. نخست، زیرساخت‌های مادی تأمین انرژی و لجستیک و دوم، زیرساخت‌های دانشی و نوآوری که فدای اقتصاد اسرائیل را تضمین می‌کند.

از این منظر، سیاست ایران نشان می‌دهد در دوره‌ای که نبردها در حوزه رتبه‌بندی نظامی، سایبری و رسانه‌ای تعریف می‌شود، آسیب‌پذیری اقتصاد دانش‌بنیان اسرائیل جدی‌تر از چیزی است که در ادبیات رسمی تل آویو انعکاس می‌یابد. نبرد در خاورمیانه دیگر صرفاً فایرد سنرگ و خاکریز نیست؛ این جنگ، جنگ توانمندی‌های علمی و خصاص در حوزه علوم نوین و نتجیره‌های تأمین سوخت است.

این تغییر مختصات بازی قبل توقف موقت عملیات و جنگ، می‌تواند در راند بعدی دست‌برتری برای ایران ایجاد کند. به تعبیر دیگر این امر می‌تواند آینده روند خروج سرمایه انسانی و مهاجرت سرمایه‌های خارجی از اسرائیل را سرعت بخشد و اگر چنین شود، ایران توانسته است اقتصاد وابسته به فناوری اسرائیل را مورد خنده قرار دهد و اعتبار بین‌المللی آن را در زیر سؤال ببرد. برای دولتی که بر قدرت نرم دانش‌بنیان و اعتماد بازار جهانی اتکا دارد، این شاید همان فروپاشی و بیچارگی آرام باشد که تهران از مدت‌ها پیش، مهندسی‌اش را آغاز کرده بود.

✽ **پژوهشگر اقتصادی**

✽ **گزارش‌بک**

نرگس گودرزی

همانند اثرات ناشی از یک تصادف دهشتناک که در ابتدا بدن به دلیل شوک ناشی از ضربه گرم است و متوجه آسیب‌های وارده نمی‌شود، جنگ اسرائیل علیه ایران و پاسخ ایران به این تجاوز نیز کم‌کم اثرات خود را بر پیکر زخمی این رژیم نشان می‌دهد. اطلاعات درباره میزان هزینه و خسارت ناشی از این جنگ بر اسرائیل قطره چکانی اعلام می‌شود، اما همین از خسارت‌های سنگینی حکایت دارد، این را تنها رسانه‌ها نمی‌گویند؛ رئیس‌جمهور آمریکا نیز خسارت‌های اسرائیل در این جنگ را سنگین ارزیابی کرد. ■ ■ ■

با توقف جنگ میان اسرائیل علیه ایران در روزهای اخیر، توجه رسانه‌ها به میزان هزینه کرد این جنگ ۱۲ روزه برای اسرائیل و همچنین خسارات وارد شده بر آن حکایت دارد. طبق گزارش مشاور مالی رئیس ستاد ارتش اسرائیل، تنها ۴۸ ساعت اول جنگ بیش از ۴۵/۱ میلیارد دلار هزینه داشته است. همچنین براساس گزارش وب‌سایت فایننشال اکسپرس، اسرائیل در هفته اول حملات به ایران حدود ۵ میلیارد دلار هزینه کرده است. رژیم‌صهیونیستی تقریباً ۲۲۵ میلیون دلار در روز برای عملیات نظامی مستقیم هزینه کرده که ۵۹۲ میلیون دلار آن برای حملات و ۱۳۲ میلیون دلار آن برای اقدامات دفاعی اختصاص داده شده است. طبق گزارش مؤسسه سیاست

اقتصادی آرون مستقر در اسرائیل، اگر این حملات یک ماه ادامه می‌یافت، کل هزینه می‌توانست به بیش از ۱۲ میلیارد دلار برسد. علاوه بر این‌ برآوردهایی که محافل اقتصادی رژیم‌صهیونیستی انجام داده‌اند، اگر برآورد خسارات غیرمستقیم و غرامت جبهه داخلی هم در نظر گرفته شود، این هزینه به بیش از ۲۰ میلیارد دلار افزایش خواهد یافت. براساس گزارش وال‌استریت ژورنال، هزینه‌های روزانه اسرائیل برای تأمین موشک‌های پیشرفته مانند «پیکان»، «فلاخن داود» و «گنبد آهنین» و عملیات نظامی صدها میلیون دلار بوده است. روزنامه تایمز او ایندیا در گزارشی درگیری اسرائیل با ایران را بسیار پرهزینه دانست، به‌طوری که تنها هزینه روزانه برای رهگیری موشک‌ها را این ۲۰۰ میلیون دلار برآورد کرد. بار مالی سنگین این جنگ عمدتاً ناشی از استفاده گسترده از سامانه‌های دفاع هوایی اسرائیل بوده است. سامانه «فلاخن داوود» که برای رهگیری اسرائیل بوده است، سامانه «فلاخن داوود» می‌شود، در هر فاعلسازی (با حداقل دو موشک رهگیر) حدود ۷۰ هزار دلار هزینه دربرداشته است. رسانه «پیکان» ۴۳ که برای رهگیری موشک‌های بالستیک در بلندمدت طراحی شده، حدود ۴ میلیون دلار

اقتصاد

سرویس اقتصادی ۰۶۰۸۸۵۲۳

هزینه و خسارت جنگ ۱۲روزه با ایران برای رژیم‌صهیونیستی چقدر بود؟

نمایان شدن اثر جنگ بر پیکره زخمی اسرائیل

فروگاه رژیم صهیونیستی، با تعلق و تغییر مسیر پروازهای شرکت‌های هواپیمایی مهم این رژیم از جمله ال‌عال همراه شد که خسارتی حدود ۶ میلیون دلار به آن زد.

همچنین بازارهای مالی رژیم صهیونیستی در سایه حملات موشکی شدید ایران به‌ویژه حمله به بورس اسرائیل که تقریباً ۸ درصد از کل صادرات این رژیم را تشکیل می‌دهد، آسیب جدی دیدند.

ضربه به سهام موجب وحشت میان سرمایه‌گذاران در فلسطین اشغالی و فروش گسترده سهام‌ها و تسریع روند نزولی بازار شد که ثبات اقتصادی اسرائیل را به خط انداخت، همچنین رسانه‌های عبری به خسارات میلیارد دلاری گسترده‌ای که در نتیجه حملات موشکی ایران به مؤسسه وایزمن و پالایشگاه حیفا وارد شد اشاره می‌کنند و تأکید دارند ایجاد خسارتی که حملات موشکی ایران به اسرائیل وارد ساخته است، به‌تدریج آشکار می‌شود.

ایال شلوه، مهندس‌سازه اسرائیلی با اشاره به اینکه خسارات وارده از حملات موشکی ایران شدید است، گفت: آسیب‌وارد شده از موشک‌های بالستیک بزرگ، از هر چیزی که در درگیری‌های اخیر دیده شده، بدتر است. صدها ساختمان ویران به شدت آسیب دیده‌اند و هزینه بازسازی آنها احتمالاً به صدها میلیون دلار خواهد رسید.

✽ **فشار سیاسی و اقتصادی بر اسرائیل**

هزینه‌های سنگین و مستمر جنگ، همراه با خسارات مالی قابل توجه، فشار گسترده‌ای بر دولت بنیامین میلبارد دلار می‌رسد و انتظار می‌رود که کسری بودجه در سال جاری بیش از ۶ درصد باشد. رسانه‌های عبری گزارش دادند که علاوه بر این خسارات، حملات موشکی ایران موجب ایجاد اختلالات گسترده در جریان سوخت و انرژی و افزایش قیمت‌ها در بخش‌های اصلی بازار سهام در موشک‌های ایرانی به ساختمان اصلی بازار سهام در تل آویو شد و اگر این جنگ ادامه می‌یافت، اسرائیل را به فروپاشی کامل اقتصادی می‌رساند.

همچنین وب‌سایت فایننشال تایمز اعلام کرد که ایران زیرساخت‌های حیاتی در تل آویو و حیفا را هدف قرار داد، از جمله حمله‌ای که به پالایشگاه حیفا به‌عنوان بزرگ‌ترین پالایشگاه اسرائیل انجام شد و آن را تعطیل کرد. روزانه حدود ۳ میلیون دلار خسارت وارد می‌کند. روزانه حدود ۳ میلیون دلار خسارت

فانکور هزینه‌های آن به حساب اسرائیلی‌ها نوشته شده است. وزارت دارایی اسرائیل پیش‌بینی رشد اقتصادی سال ۲۰۲۵ را از ۴/۳ به ۲/۶ درصد کاهش داد و بنا به اعلام کارشناسان پیش‌بینی می‌شود راه طولانی تا جبران این خسارت‌ها در پیش است.

درگیری با ایران را بی‌سابقه دانست و گفت: در یک‌سال و هشت ماه نبرد ۲ میلیارد ۵۰۰ شکل

و طی شش روز ۲ میلیارد شکل درخواست جبران خسارت ثبت شده که دویانه‌وار بودن وضعیت را اثبات می‌کند.

اسموتریخ، وزیر دارایی اسرائیل نیز در کنفرانس خبری از دفتر وزارت دارایی در قدس درباره آمار خسارات ناشی از جنگ باایران سخن گفت واعلام کرد: تیم‌های ما به ۱۴/۵۸۲ درخواست خسارت مستقیم ناشی از حملات ایران رسیدگی کردند و ۲۷۷۵ شهروند که تخریب شدند را همراهی کردند.

صندوق غرامت اسرائیل نیز اعلام کرد که از آغاز جنگ با ایران ۶۵۱/۴۱۱درخواست غرامت دریافت کرده‌ای که ۲۲هزار و ۹۷۵ مورد آن مربوط به خسارات وارده به ساختمان‌هاست.

✽ **اسرائیل چقدر خسارت دید؟**

ناصر عبدالکریم، استاد امور مالی در دانشگاه امریکایی فلسطین در گفت‌وگو با خبرگزاری آناتولی ترکیه گفت که این جنگ به‌طور مستقیم و غیرمستقیم تا ۲۰ میلیارد دلار خسارت برای اسرائیل در برداشته است.

دبیر بخش اقتصادی شبکه‌کان اسرائیل نیز شش روز بعد از جنگ اسرائیل با ایران میزان خسارت‌های

بیات افزود: کشور نیازمند یک برنامه تثبیت اقتصادی واقعی و شفاف است. باید در سیاست ارزی، نظام مالیاتی و بودجه‌ای بازنگری شود. به‌علاوه، تسهیل تعامل اقتصادی با جهان می‌تواند مسیر رشد را باز کند.

✽ **مقایسه رشد اقتصادی در فروردین ۱۴۰۴ با سال گذشته**

براساس مرکز پژوهش‌های مجلس که چندی پیش منتشر شد، رشد اقتصادی کشور در نخستین ماه سال جاری معادل ۰/۹ درصد و بدون احتساب نفت ۰/۸ درصد برآورد شده است. برآوردها نشان می‌دهد ارزش افزوده بخش کشاورزی در فروردین ۱۴۰۴ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۷ درصد کاهش یافته است. این افت عمدتاً ناشی از کاهش تولید محصولات زراعی، باغی و دامی است. طبق داده‌های وزارت جهاد کشاورزی، کاهش بارندگی در فروردین و ادامه خشکسالی، اثر منفی مستقیمی بر عملکرد این بخش داشته است. مرکز پژوهش‌ها سهم منفی این بخش را معادل ۰/۸۵ واحد درصد از رشد کل اقتصاد اعلام کرده است.

براساس آمارهای ثانویه منتشرشده ازسوی اوپک و برآوردهای داخلی، تولید نفت ایران در فروردین رشد ۰درصدی را نسبت به مدت مشابه سال گذشته تجربه کرده است. اگرچه این میزان رشد مثبت است، اما همچنان پایین‌تر از متوسط رشد فصلی در سال گذشته قرار دارد. سهم این بخش در رشد اقتصادی، منفی ۰/۱۲ واحد درصد بوده است. برآوردها حاکی از آن است که گروه صنایع و معادن در فروردین‌ماه رشد منفی ۲/۲درصدی داشته است.

یکشنبه ۸ تیر ۱۴۰۴ | ۳ محرم ۱۴۴۲